

JUNIJSKA RAZMIŠLJANJA

*Besede škofa Rožmana,
ki so zaznamovale čas*

MARKO KREMŽAR

Kot vsako leto, se tudi letos spominjamo v teh dneh najtemnejše ure slovenske polpreteklosti, genocida, ki so ga zakrivali v pomladnih mesecih leta 1945 nad svojim narodom, po zmoti komunizma zapeljani rojaki. Strahotni zločin je bil del načrta za doseganje popolne oblasti, katerega je uresničevala komunistična partija v Sloveniji pod sovražno okupacijo.

Letos, v letu vere, je ta spomin zaznamovan s posebnim dogodkom. Zemeljske ostanke ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana so po dolgih desetletjih pripeljali domov. Trinajstega aprila so jih položili v grob v ljubljanski stolnici, na kraju, kjer je pokojni škof nekoč svaril slovenske vernike pred pogubno zmoto komunizma in pred nasiljem revolucije.

Ob slovesnem pokopu nam tako dragega škofa, je bilo med rojaki izrečeno veliko lepih besed, a najpogosteje je bilo slišati, da gre pri tem za izraz pietete. Vendar je pietetni pokop naravna pravica vseh ljudi. Zato poudarjanje pietete lahko govori o plemenitosti tistega, ki pokopava, a o pokopanem ne pove ničesar.

Omenjalo se je tudi, da je bila nekdanja partijska obsodba jugoslovanskega vojaškega sodišča nad škofom Rožmanom razveljavljena. Tako je bil položen škof begunec v slovensko zemljo nesojen, podobno kot ležijo širom te zemlje v rovih in brezni nesojeni desetstotiči krvavih žrtev komunističnega nasilja. Kdor ni obsojen, naj bi bil, po tradiciji evropske civilizacije, nedolžen. Na žalost to ne drži pri nas, kjer so nesojeni, med njimi tudi rajni škof Gregorij, po mnenju osrednjih medijev in uradne zgodovine še vedno krivi izdajstva nad narodom.

Nekateri so ob tem izrazili upanje, da bo škofov pokop v domovini lahko korak k tako potrebni spravi. To bi bila res lepa priložnost, da bi tisti, ki so škofu Rožmanu od časov revolucije pa do današnjih dni jemali dobro ime in ga klevetali, priznali, da so mu s tem delali krivico. A to se ni zgodilo. Spominjalo pa se je ponovno svojce žrtev na dolžnost odpuščanja, kar je bilo že nekajkrat izrečeno. Manjkal ni tudi opomin na odpoved maščevanju, čeprav ni bilo s strani nasprotnikov komunizma nikdar slišati o kaki maščevalnosti. Kristjani vemo, da je odpuščanje žrtev potrebno za mir njihove vesti, a za spravo ni dovolj. Ta je mogoča le v luči resnice.

Na žalost ob tej priložnosti tudi ni bilo pojasnjeno širši javnosti, da ne drži, kar je slišati včasih celo med vernimi katoličani in sicer, da naj škof Rožman ne bi razumel kar se je v tistih časih dogajalo. Iz tega razloga naj ne bi podprl po komunistih vodene Osvobodilne Fronte in naj bi tako povzročil v narodu razkol. Da je škof Rožman prav presojal takratne razmere, nam najbolje osvetlijo njegove pridige in pisma iz prvih mesecev sovražne okupacije in komunistične revolucije. Iz teh so vzeti naslednji odstavki, ki pokažejo bolj kot kak zgodovinski opis, kako jasno je ljubljanski škof videl že takrat, kar se je dogajalo na Slovenskem in da je svoje vernike pravilno učil in pravočasno svaril.

Na silvestrovo leta 1941 je škof Rožman v ljubljanski stolnici prvič javno opozoril na zlo, ki se je pričelo širiti in na nevarnost, ki je pretila našemu narodu. Tej pridigi je sledilo v začetku leta 1942 pastirsko pismo, komaj dva meseca in pol kasneje pa je imel škof Gregorij pomemben govor na grobu katoliškega študenta Jaroslava Kiklja, katerega so sredi Ljubljane umorili komunisti.

Osrednja misel prvega od omenjenih govorov je svetopisemski stavek: »Resnica vas bo osvobodila«. (Jn 8,32) Ta Kristusova obljuba je zaznamovala pot požrtvovalnega pastirja pa tudi pot velikega dela vernikov, ki so mu sledili do današnjih dni. Od tu naprej nam govore preroške besede pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Ko nocoj končavamo leto (1941) in delamo obračun, je izid žalosten, kakor le redkokdaj v dolgi zgodovini naroda. Zgube na vseh straneh! Ne bom jih Vam našteval, saj jih poznate. Tolaži pa me misel, da morda v božjih knjigah leto, ki mineva, za nas le ni tako deficitno, tako polno izgube, kakor naši človeški računi kažejo. Upam namreč, da je Bog trpljenje vojnih ujetnikov, bridkost in pomanjkanje izseljenih družin, uboštvo beguncev in vse nepopisne srčne muke, ki napolnjujejo do obupa deset in deset tisoče, da je vse to pregrenko trpljenje vzel Bog za dobro in ga našemu ljudstvu vračunal v plačilo, ki mu ne uide.

Pri vsej žalosti, ki jo zapušča v nas to leto, pa se mi zdi najžalostnejše strahotno dejstvo, da v tej vsesplošni stiski brat brata mori!

(Nadaljuje na 2. strani)

Zlato pravilo vpisano

Državni zbor je po številnih zapletih v soboto 25. maja, na izredni seji, vendarle potrdil vnos fiskalnega pravila v ustavo. Za ustavno spremembo je glasovalo 78 poslancev, proti jih je bilo osem. Fiskalno pravilo se bo začelo uveljavljati z letom 2015, podrobnosti načina uravnoteženja javnih financ pa bo opredelil izvedbeni zakon.

Splošno mnenje ob tej potrditvi, ki je zahtevala soglasje dela vladne koalicije in opozicije je bilo, da dan sodi med tiste redke zgodovinske, ko se je uspela politika poenotiti o ključnih temah v državi. No, skoraj poenotiti, saj razlogi niso prepričali osmih poslancev SD, medtem ko se je poslanka Ljubica Jelušič vzdržala. Vodja poslanske skupine SD Matjaž Han pa je poudaril, da vztrajajo, da fiskalno pravilo ni nikakršen ukrep ekonomske politike, temveč cilj, če je pri tem politika razumna in ne tvega usode socialne države ter javnega zdravstva, šolstva itd. Poslanka PS in predsednica ustavne komisije Maša Kociper je medtem povedala, da so bili pripravljene v največji parlamentarni stranki, kjer do zdaj vnosa fiskalnega pravila v ustavo z letnico uveljavitve 2015 niso podpirali, za dosego kompromisa storiti več korakov nazaj.

V skladu s spremenjenim 148. členom ustave, ki v najvišji pravni akt države vnaša fiskalno

pravilo, morajo biti prihodki in izdatki proračunov države srednjeročno uravnoteženi brez zadolževanja ali pa v presežku. Pod proračuni države so mišljeni državni proračun, zdravstvena in pokojninska blagajna, proračuni lokalnih skupnosti ter neposredni uporabniki državnega in lokalnih proračunov, ki se več kot 50-odstotno financirajo iz javnofinančnih sredstev. Od tega načela se lahko začasno odstopi samo v izjemnih okoliščinah za državo, merila za določitev izjemnih okoliščin in način ravnanja v teh primerih pa bo določal izvedbeni zakon, ki ga bo pripravila vlada in ga bo moral državni zbor prav tako izglasovati z dvotretjinsko večino. Fiskalno pravilo in izvedbeni zakon se bosta prvič uporabila za pripravo proračuna za leto 2015, dotlej pa naj bi se proračunska politika vodila tako, da bo ta cilj mogoče doseči.

Predsednica vlade Alenka Bratušek je ob tem izjavila: »Sprejem fiskalnega pravila ne določa, da mora biti proračun uravnotežen v letu 2015, takrat se začne uporabljati formula, ki bo zapisana v izvedbenem zakonu. V tem zakonu bo natančno določeno, kaj pomeni srednjeročno obdobje in tudi, kakšno pot bo Slovenija ubrala do konsolidacije financ. In ne, ne bo 30-odstotnih posegov v pokojnine, plače in socialne

transferje. Še enkrat poudarjam, Slovenija bo ostala solidarna in socialna država. To piše tudi v ustavi in te določbe se ne da kar tako kršiti.«

Sedaj vsi nestrpnost pričakujejo, kaj bo to sredo rekla Evropa. Bruselj bo namreč predvidoma ta dan podal oceno o ustreznosti reformnega programa in programa stabilnosti ukrepov, ki ju je slovenska vlada poslala pred tedni.

Nacionalni reformni program in program stabilnosti, ki ju je vlada pred tedni poslala v Bruselj, so preučevali in ocenjevali Evropska komisija, Evropska centralna banka (ECB) in Mednarodni denarni sklad (IMF). Slovenija bi sicer morala javnofinančni primanjkljaj letos zmanjšati pod tri odstotke bruto domačega proizvoda, kar pa ji najverjetneje ne bo uspelo. Komisija je namreč na začetku tega meseca napovedala, da bo imela letos 5,3-odstotni primanjkljaj. V primeru zadostnih prizadevanj države za fiskalno konsolidacijo in nepričakovanih neugodnih zunanjih dejavnikov lahko Bruselj kršiteljici evropskih pravil pogleda skozi prste. Takšen odpustek so že dobile Grčija, Portugalska in Španija. Po nekaterih neuradnih informacijah bi lahko komisija Sloveniji dala dve leti dodatnega časa za odpravo presežnega javnofinančnega primanjkljaja.

Vzor vere in svetosti

V ponedeljek, 27. maja, smo obhajali god blaženega mučenca Alojzija Grozdeta, ki se je rodil pred 90 leti, nasilno pa je bil umorjen na novo leto pred 70 leti. Njegov vzor doslednega krščanskega življenja je luč tudi današnjim kristjanom, predvsem mladim. V novomeški škofiji so osrednjo slovesnost pripravili v nedeljo 26. popoldne.

Grozde je vedno znova dokazoval, da je mogoče živeti ideal svetosti v vsakdanjem življenju. Moč za to pot je prejemal pri vsakodnevnem obhajilu, v vztrajni molitvi in priprošnji Mariji. Med vojno se je odločil, da se na kruto nasilje ne bo odzval z novim nasiljem, temveč z globoko molitvijo in žrtvijo. Ko se je v božičnih počitnicah leta 1942 odpravil iz Ljubljane domov na Dolenjsko so ga na Mirni na novo leto 1943 zajeli, mučili

in ubili partizani. Lojze Grozde je tudi v tem trpljenju do konca ostal zvest temeljnim krščanskim idealom - odpuščanju in ljubezni do bližnjega.

Že takoj po smrti so se mu ljudje v molitvi priporočali kot mučencu za vero. Na Zaplazu, kjer je kapela z njegovimi relikvijami, so v nedeljo popoldne slovesno obhajali njegov god. Novomeški škof Andrej Glavan je med mašo dejal: »Blaženi Alojzij nam je zgled, kako zaupno in trdno verovati, upati in ljubiti. Zgled nam je, kako naj bi kristjan živel v družbi, ki krščanstvu ni naklonjeno, ali mu celo nasprotuje in se proti njemu bori.«

Povejmo še to, da osrednje Marijino romarsko središče v novomeški škofiji na leto obiše več kot 30.000 romarjev, ki se v molitvi priporočajo Materi Božji in bl. Alojziju Grozdetu.

Kulturna društva v Italiji

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu, Tina Komel, je v sredo, 22. maja 2013 sprejela predsednika Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji Igorja Tuto. Ta je obiskal Urad na čelu številne delegacije. Ministrice so seznanili z delovanjem same Zveze in predstavili njene dejavnosti.

VTISI IZ SLOVENIJE

To je noro!

(Od našega dopisnika)

Letošnji zvezdni, lunin koledar je določil, da je velika noč in z njo povezan cerkveni koledar zelo zgoden. Da praznujem Sv. Rešnje Telo že v maju, povzročata nekatero nedoslednosti v primerjanju vremenskih razmer. »Lani smo za Rešnje Telo že postorili« to ali ono, letos pa še ne, je kar običajen pogovor med ljudmi na podeželju ali med vrtičkarji v Ljubljani. Dva, trije tedni se kar precej poznajo na gredah.

Vremenoslavci pa niso tako zaprepaščeni nad razliko. Zamuda pomladi ali toplejših dni ni tako velika, in se spet obrnejo na svetnike v ljudskem koledarju. Ledeni možje (sv. Pankracij, Servacij in Bonifacij), ki godujejo med 12. in 14. majem ter mokra Zofka (15. maja) zadnji v letu postrašijo z mrazom in morda celo s snegom, letos pa so se zakasnili. Torej le teden ali malo več po starih ljudskih izročilih.

Če je običajno april tisti mesec, ki ima pravico do ime-

na *muhasti*, je to lastnost letos posodil še maju. In maj se je kar poprijel ponudbe in nam puščal doslej nestanovitno vreme z nižjimi temperaturami, kot bi si jih želeli, manj sončnih dni in več mokrote. *Tiempoloco!*

Sicer pa ta norost ni lastnost vremena. Nuša, profesorica telesne vzgoje in navdušena smučarka, skoraj zaprepaščena komentira: »Si misliš? Na Voglu deset centi svežega snega! Pa v tem času!« Skušam jo tolažiti s tem, da bo pač šla v Kranjsko Goro, kjer je njen raj. A ona se drži svojega koledarja, svojih navad: »Jaz sem smučke pospravila prvega maja; zdaj bi rada nabirala vršičke in hodila po gozdu.« In predano vrže še vreme v isti koš kot vse drugo na svetu: »No, če je ves svet nor, pa sme tudi vreme ponoreti!«

Nihče ni vesel, če mu je očitana norost. Kadar pa pomislimo na izrek *mladost je norost*, se nam pa obraz kar razleze in bi ne imeli nič proti, če bi bili vsaj malo nori. Toliko, za vzorec, za mušter ...

GB

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

V preteklem tednu je Argentina, poleg obletnice zgodovinskega 25. maja, praznovala tudi deset let sedanje vlade. Tako pod pokojnim Kirchnerjem, ali sedaj pod predsednikovanjem njegove žene Cristine, deset let je dovolj dolga doba, da lahko ugotovimo, kaj smo, ali česa nismo dosegli.

Osvojeno ali izgubljeno? Ves vladni propagandni stroj je v teh dneh poudarjal geslo o »osvojenem desetletju«. Mnogi, predvsem v opoziciji, pa so trdili, da je bilo to desetletje izgubljeno. Gotovo se je treba postaviti na objektivno stališče, oziroma presojeti uspehe in poraze na podlagi stvarnih podatkov. In ti niso ravno naklonjeni vladi. Res je treba priznati napredovanje na socialnem področju: skrb za revne, prizadete, zapostavljene. Tu omenimo družinske doklade, otroške prispevke, upokojitve gospodinj in drugih, ki niso mogli, ali po zakonodaji niso bili v stanju prispevati v pokojninski sklad, delavski plani ... Negativna plat te skrbi pa je, da je bilo vse to preveč usmerjeno v strankarski klientelizem, slabo izvajano (izkoriščanje posameznikov, predvsem pa političnih vodij - »punteros«) in brez vsake kontrole. Gotovo pa je negativno stanje makroekonomije: devizni sklad nevdržno pada; domača proizvodnja se ruši. Inflacija že presega vse meje in nas postavlja na svetovni vrh. In edino, kar vlada v tem pogledu stori, je, da jo zanika in laže s številkami. Po vladnih ugotovitvah tudi skoraj ni revnih, številke pa, ki jih pa beleži raziskovalni zavod katoliške univerze trdi ravno nasprotno: po desetih letih je več revnih kot prej. Energetsko področje je na robu prepada. Ko sta zakonca Kirchner prevzela oblast, je bila država samozadostna in je tudi izvažala plin in petrolej. Danes množično uvažata energijo in vsa soja ne zadošča, da pokrije izdatke za uvoz goriv. Na tem področju vlada nima odgovora: vsa ta leta so strokovnjaki in bivši funkcionarji energetskega področja opozarjali na to nevarnost in svetovali pozitivne korake. Vladna ušesa so bila gluha.

Obzorje je temno. Omeniti pa moramo poseben področje vzgoje. Če je šolstvo temelj prihodnosti, nam kaj slabo kaže. Je bilo vladno postopanje sad načrta ali le neznanje in nespretnost? Težko je odgovoriti. A priznajmo, da je laže politično in volilno manipulirati neuko maso kot pa misleče ljudi. V tem desetletju je Argentina po mednarodnih ugotovitvah zelo padla. V latinski Ameriki je, po statistikah PISA padla s prvega na sedmo mesto. Unesco po svoje ugotavlja padec z drugega na šesto. Celotno uradne številke (INDEC) govorijo o dejstvu, da je po desetih letih več mladih, ki ne študirajo in ne delajo. Srednjo šolo vedno bolj množično zapuščajo mladi, ki potem obvisijo med brezposelnostjo in socialnimi podporami. Veča se razlika kakovosti vzgoje med državnimi in privatnimi šolami. Stanje je sicer različno v raznih provincah, a ravno največja (Buenos Aires) ima najslabše statistike. Kaj ob tem reče zvezna vlada? Prav te dni je vzgojni minister ostro kritiziral guvernerja Sciolija, da ne uredi z učiteljskimi sindikati. V enakem položaju se nahaja guvernerka Ognjene zemlje, a je prejela podporo ministra. Kakšna je razlika med obema? Vlada smatra Sciolija za nevarnega, Fabiana Rios pa je »zvesta«. Probleme v vzgoji pa pokriva »nogomet za vse«. Kruha sicer ni dovolj, cirkusa pa ne manjka. V takem stanju je vlada pripravila ogromno zborovanje na majskem trgu. Tam je predsednica opevala vse dosežke »osvojenega desetletja«, in zahtevala, naj se režimu dovoli (z glasovi seveda) še eno desetletje, da bo lahko do konca izpeljal vse načrte »modela«. Gospod, usmili se!

Grd madež. Ne da pa se več pokriti grdega madeža, ki ga predstavlja korupcija samega vladnega vrha. Dokazi so tako jasni, da jih ni mogoče zanikati. Taki, ki so bili včeraj navadni uradniki ali delavci, so danes velepodjetniki in milijonarji, ne da bi mogli pojasniti izvor svojega bogastva. Zgodbe (in fotografije) o bančnih skrinjah vedno bolj utrjujejo mnenje, da je ves naval na sodno oblast pravzaprav poizkus, da sodišča (prijateljski sodniki) ne bi nič ukrenila, ko bodo številne obtožbe, ki se že pojavljajo, prišle do trenutka razsodbe. O tej sodni »prijaznosti« imamo že sedaj dovolj dokazov. V zvezi s tem je prav ta teden predsednica podpisala in dala v objavo zakon o spremembi v Svetu magistrature, ki imenuje in odstavlja sodnike. Člane sveta naj bi sedaj volili na splošnih volitvah s posebnimi pogoji, ki grobo koristijo vladi. Pred sodišči je že izredno število tožb, češ da je ta zakon protiustaven. Opozicijske stranke upajo, da bo Vrhovno sodišče še pravočasno razveljavilo ta zakon. Za vsak slučaj pa so že sklenili skupen nastop z enotnimi kandidati. To je prva zrela gesta sicer mlačne opozicije.

JUNIJSKA RAZMIŠLJANJA

(Prihaja s 1. strani)

Zakaj? Čemu? - Ne morem razumeti vkljub vsem poskusom, da bi se to bratomorstvo opravičilo.

Ti pojavi, doslej v naši dovolj težki zgodovini nepoznani, so najjalostnejši rezultat tega nesrečnega leta! Ne morem drugače, da po svoji vesti in službeni dolžnosti te pojave obsojam in izjavljam: To je vnebovpijoč greh pred Bogom in pred lastnim narodom.

Iz te najtežje in najnevarnejše sužnosti, sužnosti grehu, nas osvobodijo resnica Jezusovega nauka. Če resnico spoznamo in v njej vztrajamo, smo in ostanemo svobodni, duhovno svobodni, v kakršnih koli zunanjih razmerah živimo. Duhovno nas nobena druga reč osvoboditi ne more, samo resnica.

Če resnica osvoboduje, potem zmota, laž zasuznjuje! Kdor se hoče osvoboditi, mora najprej verige zmote in laži razdreti, drugače resnično svoboden ne bo, četudi bi mu kdo zunanjo svobodo velikodušno podaril. Ko o svobodi govorimo, večina ljudi misli bolj na pest in orožje, s čemer naj bi svobodo izvojevali, kakor pa na luč resnice, ki s svobodo sveti. Da je najtežja veriga, ki človeku prostost ovira, zmota in laž, tega večina ljudi ne spozna, ne čuti - zato je pa toliko sužnjevanje na svetu, ki se samim sebi zde svobodni.

Zmota in laž vodita človeka v največjo duševno bedo in najtršo sužnost najtršega gospodarja - hudiča. Hudobijo hudiča vidi Jezus sam v tem, da je »od začetka ubijalec ... lažnik in oče laži.« (Jn 8, 44). Judom, ki njegove resnice niso hoteli sprejeti, očita Jezus v obraz, da je njihov oče hudič. Kar hudobni duh sam neprestano greši, v to hoče tudi ljudi zapeljati, v laž in zmoto; resnica namreč vsa zoper hudobnega duha govori in priča, za to se more posluževati le laži in zmote. On je, ki zavestno hoče in ljubi nejasnost, zmedo, zameglenost v pojmovanju in spoznavanju, zmoto in laž ter jo povzročata, kjer in kolikor more. V kalnem lovi duše. Sovraži pa vse, kar je jasno, svetlo in čisto.

Resnica božja je vedno zmagala in bo zmagala. A ne zmaguje sama iz sebe, zmaguje v ljudeh, ki jo sprejmejo, v njej vztrajajo in si iz resnice

ustvarjajo trdno prepričanje, katere si vzeti ne dajo, ampak mirno prenašajo, da jih zaradi resnice imenujejo neumneže, starokopitneže, zaostale, prenapetneže, ki se dajo preganjati in so pripravljani za resnico vse žrtvovati tudi življenje, če je treba. Ti junaški čuvarki resnice so resnici pripomogli vedno znova do zmage, od prvega mučenca sv. Štefana, pa do španskih in ruskih mučencev sedanjega desetletja in do onih, ki pri nas v povodnji zmot in nejasnosti trdno stoje na temelju božjega razodetja in njegove nespremenljive resnice, navzlic vsej kritiki in grožnjam. (31.12.1941.)

Naša verska in narodna dolžnost je, da proti tolikšni zaslepljenosti in kratkovidnosti ljudstvo pravilno poučimo, mu odpremo oči, da bo spoznalo, v kakšno zlo taki podvigi vodijo, da zavarujemo navdušeno, a nerazsodno mladino, da ne bo nasledala varljivim in neresničnim geslom, temveč se bo s pridnim delom in učenjem usposabljal ustvariti svojemu narodu boljše bodočnost. Učimo sebe in druge potrpeti in čakati.

Danes prihajajo z narodnimi gesli tudi taki, ki so po svojem komunističnem nazoru internacionalni in protiverski. »Ne verjemite!« (Mt 24, 23) Komunistem je spremenil krinko, bistva pa ne.

Biti moramo razsodni in pogumni. Razsodni bodite: »Glejte, da vas kdo ne ujame z modrovanjem in prazno prevaro« (Kol 2,8) »ne verjemite vsakemu duhu, temveč duhove preskušajte, ali so od Boga; kajti veliko krivih prerokov je šlo v svet« (Jn 4,1). (Januar, 1942.)

Večni Bog, čigar »modrost z močjo sega od kraja do kraja in vse koristno urejuje« (Modr 8,1), sprejmi našo molitev, ki ti jo pošiljamo od tega svežega groba:

Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenika, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji. Zahvaljen bodi za prelepo čisto dušo našega Jaroslava, ki si jo z vsakdanjim angelskim kruhom ohranil v bleščeci lepoti svoje milosti med vsemi boji viharnih mladih let.

Zahvaljen bodi za vso ljubezen in radost in za svetel zglede, ki si ga izžarjal iz njegove duše med vse, katere si pripeljal v njegovo družbo.

Zahvaljen bodi, Gospod, da si njega in njegovega tovariša Župca, ki tu zajedno počivata, priličil svojemu edinorojenemu Sinu, našemu odrešeniku, krivično obsojenemu, kruto umorjenemu, osramočenemu in oklevetanemu - verujemo, da dopuščaš to zaradi tega, da jima moreš nakloniti ono blaženost, ki jo je Jezus obljubil: »Blagor vam, kadar bodo vse hudo zoper vas lažnivo govorili. Veselite in radujte se, zakaj veliko je vaše plačilo v nebesih.« (Mt 5.11-12)

Zahvaljen bodi za največjo milost, ki si mu jo izkazal, da si mu dal popolno vdanost v nedoumljive sklepe tvoje svete volje, da je pričakoval smrt, ki mu je bila zagrožena, z veseljem in s hrepenejem po nebesih, kakor čaka ženin na poroko.

Prosimo Te, ponovi tudi zdaj, kar si tolikokrat storil v zgodovini svojega kraljestva, da bo mučeniška kri vnetega apostola Katoliške akcije vzbujala vedno številnejše in vnetejše vrste mladih apostolov, ki bodo ob svetlem zgledu svojega mučenca živeli s Teboj v moči evharističnega kruha močno nadnaravno življenje, pripravljene na vse žrtve, v veliki ljubezni do Tebe in v očiščeni ljubezni do svojega naroda, da bo zaživela mladina, ki ne bo iskala rešitve v nemoralnih zablodah brezbožnikov, ampak v Tvoji volji. (22.3.1942.)

V besedah škofa Gregorija, ob grobu mučenca, ni bojzani, ne maščevalnosti. Vse preizkušnje je presojal pod vidikom večnosti in trdno zaupal, da bo trpljenje v našem narodu obrodilo končno dober sad. V težkih časih, ki jih ponovno doživlja Slovenija, naj nam bo naš težko preizkušani, a nemojnost zvesti škof zglede trdnega zaupanja, da kri nedolžnih žrtev ni bila prelita zaman.

To zaupanje naj nas krepi, ko čakamo, da se izpolni tudi v našem narodu, kar je izrekel škof dr. Gregorij Rožman v navedeni pridigi na silvestrovo leta 1941: »Resnica božja je vedno zmagala in bo zmagala. A ne zmaguje sama iz sebe, zmaguje v ljudeh, ki jo sprejmejo in v njej vztrajajo.« Prosimo torej nebeškega Očeta za milost vztrajnosti in zvestobe resnici.

CARAPACHAY

Kaj naj povem? (2)

Za radovedneže bi rad dodatno malo bolj obširno povedal še nekaj besed o našem Carapachayskem Odru. Že dolga leta se v gledališki dejavnosti pojavlja skupina, ki oživi dušo ter razveseli srca vseh gledalcev. In priložnost letošnje obletnice seveda ni bila izjema.

V nedeljo 5. Maja, v okviru 53. jubileja našega slovenskega krajevnega središča (Slovenski Dom Carapachay), se je skupina ponovno pojavila na odru. Kot morda že veste, se v glavnem posveča komediji in satiriki.

Letos je režiser in igralec Jože Jan želel uprizoriti znano slavno italijansko smešno zgodbo Giovannija Guareschija »Don Camillo - Mondo piccolo«. Besedilo je bilo vzeto iz knjige v prevodu Franca Sirka in s pripomočki filma istega imena iz leta 1952, tedaj v režiji Juliena Duvivierja.

Igra v dveh dejanjih nas popelje v leta po drugi svetovni vojni. Smešen in trdoglav podeželski župnik Don Camillo in komunistični župan, mehanik Peppone, vsak zase zagovarja svoje nazore in prepričanja, a končno znata popustiti in se v človeškem razumevanju sprizniti, da postaneta dobra prijatelja.

Uspešna predstava je bila lepo obiskana, tako v prvi predstavitvi kot v ponovitvi, ki je sledila teden dni ka-

sneje (11. maja). Sedaj se pripravljajo, da bodo z igro krožili po drugih okrajih naše slovenske skupnosti.

Za lepo doživetje in veselo vzdušje se moramo zahvaliti vsem, ki so nam bili ob strani ter na en ali drug način sodelovali in pomagali k izvedbi. Igralci so pa bili: Frido Klemen, Andrej Žnidar, Lenči Klemen, Veri Žnidar, Marta Vodnik, Ani Klemen, Tone Komar, Marjeta Senovršnik, Paulo Sušnik, Cecilia Vazquez, Andrej Klemen, Jože Korošec, Jure Komar, Nadia Jan, Damijan Ahlin in Damijan Cuny; Nevidni sodelavci: Helena Fink Žnidar (šepetalka), Emil Jan in Frido Klemen (luči), Andrej Jan in Marjan Jan (glasba), Niki Jan (violina v živo), Franci Žnidar in Andrej Žnidar (zvok), Paulo Šušnik, Ani Klemen in pomočniki (scenski prostor), Ani Senovršnik (maskiranje) ter Tatjana Klemen (oblikovanje programa).

Hvala vam, vsem navzočim, ki ste z nami delili to doživetje in olepšali dan. Zahvaljujemo se Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za sofinanciranje, kar je pripomoglo, da smo lahko to dejavnost uresničili.

Nas je malo in dela je veliko, kajne?

V imenu odrske skupine vas lepo pozdravlja,

Damijan Ahlin

SLOVENCİ ZA MEJO

Edina slovenska knjigarna v središču Trsta v hudi stiski

Tržaška knjigarna, edina slovenska knjigarna v središču Trsta, se sooča s hudimi težavami in njena prihodnost je pod vprašajem, na kar je v petek opozorila ena od krovnih organizacij Slovencev v Italiji, Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ).

Tržaška knjigarna je, kot opozarja SKGZ, trgovski obrat, predvsem pa kulturno središče, v zdajšnjih pogojih pa ne more nadaljevati z dejavnostjo, ki ustvarja vse večji primanjkljaj.

Knjigarna, ki je bila del gospodarskega sistema Slovencev v Italiji, je od leta 2008 last Jadranske finančne družbe, po štirih letih upravljanja, ob sodelovanju knjigarne s slovenskimi založbami in ob povečanem številu pobud za obiskovalce, pa se je izkazalo, da izključno s tržne plati nima perspektive, ugotavljajo pri SKGZ.

Upraviteljica Tržaške knjigarne Ilde Košuta pa je v pogovoru za Primorski dnevnik opozorila, da v knjigarni vsekoli promovirajo Slovenijo, saj so v izlozbi turistični vodniki in karte, tako da bi lahko bila tudi Slovenija pozornejša do te »postojanke«.

Primorski dnevnik poroča tudi o težavah podjetja Farco, ki prav tako spada v okvir Jadranske finančne družbe, prodaja pa farmacevtske izdelke, živila, železo, les in drugo,

vzrok za krizo pa naj bi bile negativne okoliščine v Sloveniji.

Ta čas je v ospredju tudi vprašanje avtonomije vodstva programov v slovenskem jeziku pri deželni sedežu italijanske državne radiotelevizije RAI. Na to v pismu, naslovljenem na predsedstvo italijanske vlade, opozarjata predsednika krovnih organizacij Rudi Pavšič (SKGZ) in Drago Štoka iz Sveta slovenskih organizacij.

Predstavitev monografije na Hrvaškem

Članica Slovenskega doma in Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb Polona Jurinić je v Prešernovi dvorani Slovenskega doma predstavila monografijo Pavlinski samostan in cerkev rojstva Blažene Device Marije – nekoč in danes na Sveticah pri Ozlju. Monografija je nastala na pobudo priorja in župniškega upravitelja samostana na Sveticah patra Marka Glogovića. Obsega opis naselja Svetice pri Ozlju v preteklosti in sedanjosti, govori o tem, kdo so pavlini in zakaj so bili v samostanu na Sveticah slovenski lazaristi. Svetice so prepletene tudi s slovensko umetnostjo. Monografija je napisana v hrvaščini in bogato ilustrirana z več kot 230-imi barvnimi fotografijami.

O monografiji in avtorici sta na dobro obiskani promociji spregovorila tudi predsednik Slovenskega doma Darko Šonc, ki je pohvalil marljivo članico društva (Polona Jurinić

je med drugim tudi avtorica obsežne monografije Slovenske barve v hrvaški likovni umetnosti) in akademik Josip Bratulić.

Kakovost dvojezičnega pouka na Koroškem

Po številu prijav naj bi se v prihodnje izboljšala tudi kakovost dvojezičnega pouka. V poldrugem letu so v delovnih skupinah pripravili nove učne pripomočke, jezikovni portfelj in kompetenčni opis o znanju, ki naj bi ga učenci osvojili po štirih oz. osmih letih pouka slovenščine.

Da bi se izboljšala tudi kvaliteta dvojezičnega pouka, so zagnani dvojezični učitelji in učiteljice v štirih delovnih skupinah pripravili nove učne pripomočke in jezikovni portfelj, v katerem učenci lahko sami dokumentirajo in preverjajo svoje znanje slovenščine. V poldrugem letu pa sta nastala tudi kompetenčni opisa, kaj naj bi dijaki po štirih oziroma po osmih letih morali znati.

Sredi maja je bila na deželni šolskem svetu v Celovcu prezentacija teh sestavnih delov za izboljšanje kakovosti dvojezičnega pouka, po katerih naj bi na nekaterih izbranih šolah začeli poučevati že v naslednjem šolskem letu, je napovedala vodja oddelka za manjšinsko šolstvo pri deželni šolskem svetu in strokovna nadzornica Sabine Sandrieser.

Naše šolstvo v letu 2012 (3)

Zaključimo objavo poročila, ki ga je na občnem zboru krovnega društva Zedinjena Slovenija, v nedeljo 28. aprila, podala referentka za šolstvo, gospa Alenka Prijatelj.

Vsakoletni težko pričakovani šolski izlet v Glew je bil v soboto 3. novembra. Na njem je sv. mašo daroval g. Janez Cerar, potem so pa otroci uživali v medsebojnih

igrah in obnovili medkrajevna prijateljstva. Prvo sv. obhajilo je bilo 8. decembra v Slovenski hiši in ga je prejelo 20 otrok.

8. razred je v letu 2012 končalo 33 otrok, in vsi so dobili v dar knjige Dnevnik Ane Marije in Danijev dnevnik, dar založbe Ognjišče in Rafaelove družbe, katerima se najlepše zahvaljujem za tako lep dar.

Imeli smo pa tudi v preteklem letu obisk iz Slovenije. Na povabilo ge. Darje Zorko Mencin, žene veleposlanika RS. v Argentini, nas je v ponedeljek 30. aprila obiskala ilustratorica Lila Prap. Čeprav je bil dela prost dan, se je tega srečanja udeležilo kar lepo število otrok.

Tudi v preteklem letu je prevzela skrb za rubriko Naša pošta v Božjih stezicah ga. Terzka Prijatelj Žnidar. Dolgoletni voditeljici tega važnega dela, ge. Marjani Kovač Batagelj, se prav lepo zahvaljujem za vso njeno skrb in požrtvovalnost, ki jo je tako dolgo vršila, poleg ostalega dela za slovenske šole.

V začetku tega leta je bila zopet otroška kolonija v Cordobi pod vodstvom prof. Mirjam Mehle Javoršek in sodelavcev. Udeležba je bila zadovoljiva: 42 otrok. Kot zadnje leto, šolski odsek pomaga pri vpisovanju in drugih administrativnih poslih, sicer je pa glavna organizacija v skrbi

odbora Hanželičevega doma.

Tudi v tem letu je bil v Sloveniji Seminar za učitelje slovenskega jezika v tujini. Iz naše skupnosti so se ga udeležile učiteljice: Ana Žakelj, Rezka Škulj Hanžje, Mirjam Šenk, Ana Marija Malovrh, Ivana Tekavec, Stefi Bokalič, Tatjana Pustavrh, Andrejka Papež Córdoba, Nevenka Grohar, Marjanka Ayerbe Rant, Veronika Vivod Bertonec in Luciana Jarc; za srednješolski tečaj pa Marta Urbančič Oblak.

Da je vse to delo bilo pravilno in dobro opravljeno, smo se z voditeljicami redno sestajale na mesečnih sejah. Tam so voditeljice tudi poročale o delovanju vsake šole in tudi o njihovih prireditvah, saj vsaka šola ima svoje domobranske proslave, tudi praznujejo dan državnosti, očetoški in materinski dan, se spominjajo važnih dogodkov, imajo športne aktivnosti ali razne risarske natečaje in sodelujejo pri vsaki prireditvi v krajem domu.

Na koncu se moram zahvaliti vsem voditeljicam šol in učiteljicam, ki res vsako

soboto, skozi toliko let, žrtvujejo svoj prosti čas. Kar izračunajmo koliko ur daruje 89 oseb od marca do konca novembra, soboto za soboto, da ohranjajo slovenski jezik in ga posredujejo mlajšim generacijam, kakor tudi vse slovenske vrednote, ki v današnjem svetu nimajo več pravega mesta. Hvala tudi gdč. Angelci Klanšek, ge. Marjani Kovač Batagelj in g. France tu Vitrihu, ki so tako dolgo bili v odboru šolskega referata in seveda najlepša hvala tudi g. Tonetu Mizeritu in ge. Tonči Vesel, ki vedno z dobro voljo priskočita na pomoč.

Za konec pa poudarek vodilne ideje: dokler bo slovenska šola tako delovala bo naša skupnost še živela!

(Konec)

KNJIŽNI SEJEM V BUENOS AIRESU

Dve pisateljici slovenskega rodu (1)

CRISTINA LOZA - GRŠKI METULJI

Kot vsako leto je tudi letos Fundacija »El libro« organizirala 39. mednarodni knjižni sejem v mestu Buenos Airesu. Po svoji kvaliteti in bogastvu je eden izmed najvažnejših na svetu in najpomembnejši, kar ga premorejo špansko govoreče dežele. Cena vstopnice je tudi ugodna, prav tako je cena knjig precej dosegljiva.

Dve pisateljici slovenskega porekla, sta v okviru tega sejma predstavili vsaka svojo knjigo. Obe imata že kar priznano pot na literarnem področju in se vztrajno, s trdim delom uveljavljata v skrajno kompetitivnih argentinskih literarnih krogih.

Prva letošnja predstavitev pisateljice Cristine Loze je potekala, v petek, 26. aprila ob 18,30 uri. Kdor zasleduje delo pisateljice, ki živi v Córdoba, si je pred prireditvijo predstavljala, da bo obelodanila načrtovano knjigo, ki naj bi se odvijala na bogati farmi v Córdoba, a vmes se je križal nek »prozni navdih« s popolnoma drugo tematiko. Knjiga *Mari-posas griegas* (Grški metulji) je bila izdana v okviru »Grupo Planeta«. Predstavitev knjige, ki je štel z navzočnostjo avtorice, je bila zelo dobro obiskana pretežno z argentinsko publiko.

Knjigo je predstavila Cristinina prijateljica v obliki razgovora z avtorico. Tako smo lahko zvedeli, kako se ji je na podlagi neke

radijske oddaje, na kateri je pisateljica imela intervju, sprožila ideja o vsebini te, njene že pete knjige. Avtorica Cristina, katero je doletel življenjski križ, da je morala stati ob strani prvemu in nato drugemu možu, v obeh primerih s težkima neozdravljivima boleznima, je ugotovila, da je že čas, da se loti tovrstne tematike. V prozi in v prvi osebi opisuje, kakšni so občutki, ko se spremlja svojca v neozdravljivi bolezni (rak), kako poteka čas kot mučna večnost, kako nihajo čustva, kako se spreminja bolnik in kako se počuti, kdor to osebo ljubi in ji streže.

Razumljivo je, da knjiga vsebuje mnogo osebnega doživetja, na noben način pa ni avtobiografska. Moramo tudi upoštevati dejstvo, da je avtorica po poklicu fizioterapevtka in vodi skupine, katerih člani so doživeli težke življenjske izgube ljubljenih oseb.

Kot v predzadnji knjigi *El oso de Karantania* (Karantanski medved), nam tudi tokrat avtorica nepričakovano v zadnjih poglavjih odkriva neznano plat moža. V zakonu, ki naj bi bil skoraj popolnoma in neverjetno srečen, se nakaže tudi neko izredno kritično obdobje. Vsake toliko pa se v razvoj dogodkov vtihotapijo razmišljanja bolnikove žene Antonie, ki kažejo na moralne dvome in življenjske dileme zakoncev.

Na vsak način (tega se ni dalo sklepati v predstavitvi), je poudarek predvsem na počasnem hiranju telesa, na spominih iz preteklosti, ko je bilo vse drugače ... in ko je bilo v medsebojni privlačnosti vse v najboljšem redu.

Knjiga ima pogoste naturalistične opise, kar deloma razodeva že naslovna stran. Knjiga ima odlično literarno strukturo, odseva v razgovorih globoko poznanje psihologije in dramatičnih trenutkov v življenju.

K.C.

Dediščina Plečnikovih Žal

Ljubljanske Žale tudi letos v okviru desetih Dnevov dediščine evropskih pokopališč vabijo na brezplačna vodenja po kulturni dediščini pokopališča.

Združenje je bilo ustanovljeno leta 2001. Namen združenja, katerega ustanovna članica je tudi Mestna občina Ljubljana (MOL), je ozaveščanje ljudi

nizirani brezplačni vodeni ogledi pokopališč, predavanja, koncerti in razstave.

V Ljubljani projekt poteka na pokopališču Žale, kjer vodenja potekajo dvakrat

dnevno. Vodnik obiskovalce pričaka pred upravo stavbo na Plečnikovih Žalah ob 10.00 in 17.00. Obiskovalcem predstavi znamenito Plečnikovo delo, grobove znanih Slovencev ter druge pomemb-

nejše dele pokopališča Žale, ki mu je bil leta 2007 podeljen znak evropska dediščina, od leta 2009 pa je tudi kulturni spomenik državnega pomena.

o kulturni, zgodovinski in umetnostni dediščini pokopališč ter izmenjava izkušenj na področju ohranjanja in promocije pokopališč. V evropskih mestih so orga-

Dneve dediščine evropskih pokopališč, ki potekajo od 24. maja do 2. junija, pripravlja Združenje kulturno pomembnih evropskih pokopališč (ASCE).

Lenarčič po preletu severnega tečaja

Na Letališču Jožeta Pučnika je 26. maja pristal pilot in fotograf Matevž Lenarčič, ki je tako po dobrem mesecu dni sklenil še en velik projekt. Lenarčič je s Pipistrelom ultralahkim letalom virus SW tokrat preletel severni tečaj.

»Seveda, lepo je biti spet doma, še posebej ker je vse tako lepo zeleno,« je za Prvi dnevnik na ljubljanskem letališču spregovoril slovenski junak, o čigar uspehih se je razširil glas tudi zunaj slovenskih meja.

Lenarčič, ki je lani obkrožil svet in večkrat prečkal ekvator, je dejal, da je polet spremljalo več težav, kot je pričakoval, zato je tudi trajal dlje, da pa je pomembno, da sta z letalom varno in v enem kosu prispela domov.

Lenarčičev polet, ki je potekal v več etapah, je v največji meri krojilo vreme: »Je bilo kar nekaj najtežjih stvari nepričakovanih. Temperature so bile zelo nizke, to je poseben problem, in seveda s tem povezano vreme - če je slabo vreme, pri nizkih temperaturah, je bistveno drugače, je bistveno bolj zahtevno, kot pa če so višje temperature,« je Lenarčič na kratko opisal težave, s katerimi se je spopadal na poti.

Večkrat je bil tako prisiljen čakati na ugodne vremenske razmere, da bi lahko nadaljeval pot. Tako se je na ljubljansko letališče, kjer je 22. aprila svojo odpravo tudi začel, vrnil po dobrem mesecu dni. Letel je iz Ljubljane do Tromsa, prek Svalbarda in Arktike do Kanade, od koder se je čez Atlantski ocean podal na

Irsko in naprej do Nantesa v Franciji, od koder je poletel proti domu.

Ivo Boscarol, direktor Pipistrela, je ob še eni uspešni misiji Lenarčiča dejal, da je »Matevž dokazal, da je s Pipistrelom virusom zelo dober tandem in

da s pravo ekipo lahko postavlja meje vsakokrat višje«. Pojasnil je, da so imeli na repu letala tesnilo, ki ga lepilo pri 40 stopinjah pod ničlo ni več držalo. V prihodnje bodo zato tudi Pipistrela letala opremljena z drugačnim tesnilom oz. z drugačnim lepilom, da se to ne bi ponovilo.

Ko pa so primerno tesnilo Lenarčiču priskrbeli, je namreč ta čez Atlantik letel z »neverjetno hitrostjo«, je poudaril Boscarol. Povprečna hitrost je bila tako nekaj čez 300 kilometrov na uro, povprečna poraba pa nekaj več kot šest litrov goriva na 100 kilometrov.

Odprava je imela za cilj tudi spremljanje podnebnih razmer in vplivov globalnega segrevanja. Med poletom so namreč nad Arktiko merili izpuste črnega ogljika v ozračje in koncentracijo tega drugega najpomembnejšega povzročitelja podnebnih sprememb nad Arktiko.

Kozolci v muzeju na prostem

Na območju južnega dela vasi Šentrupert na Dolenjskem bo oblikovano turistično, izobraževalno in kulturno središče, kjer bodo v naravnem okolju in na kmetijskih zemljiščih razstavljeni kozolci različnih starosti in tipov, ki po nastanku izvirajo iz Mirnske doline.

Na 2,5 ha velikem območju je že danes skupaj razstavljenih 19 sušilnih naprav, od tega 17 kozolcev, ki so jih prenesli na ta prostor in obnovili. Slavnostno odprtje razstave bo 6. junija. Najstarejši med njimi je Lukatov toplar, krit s slamo, ki ima 218 let, med kozolci pa vodi 1 km sprehajalne poti.

V muzeju je zastopanih vseh šest tipov kozolcev, trije enojni (enojni, enojni s plaščem, enojni vzporedni) in trije dvojni (nizki, kozolec na kolu in toplar). Kozolcev v tako velikem številu, kot jih poznamo v Sloveniji, ne poznajo nikjer na svetu.

Nekateri kozolci bodo infrastrukturno opremlje-

ni in namenjeni prireditvam lokalnega značaja, možnosti prenočitve, večernemu druženju ali sezonski turistični ponudbi. Kozolci s tradicionalnim namenom pa so namenjeni ohranjanju njihove prvotne funkcije. V muzeju bodo predstavili razvoj kozolca od njegove najbolj enostavne oblike (ostrvi) do najbolj zahtevne oblike (toplarja). K ohranitvi tradicionalnega kmetovanja še dodatno pripomorejo žitna polja pire, ječmena, prosa, ovs, pšenice, rži in ajde, predvidena pa je tudi zasaditev šestih vrh in ponovna vzpostavitev tradicionalne obrti (kot je na primer pletenje košar in košev), ki bi pozneje

služile posameznim prireditvam, so zapisali na spletni strani občine Šentrupert.

Kot je zapisano na spletni strani Muzeja na prostem, ta dviguje zavest o varstvu in ohranjanju naše bogate in raznolike lesene stavbne dediščine, namenjen pa je predstavitvi kozolcev Mirnske doline, njihovega zgodovinskega razvoja, gradnje in njihove pomembnosti kot dela slovenske kulturne dediščine.

V zadnjih desetih letih je samo na Dolenjskem propadlo kar 15 % kozolcev, 35 % pa je v izredno slabem fizičnem stanju in jim grozi skorajšnji propad.

NOVICE IZ SLOVENIJE

NAJSTAREJŠE KOLO

Najstarejše leseno kolo z osjo na svetu bodo dobro desetletje zatem, ko je bilo odkrito na Ljubljanskem barju, razstavili v Mestnem muzeju Ljubljana. Na postavitvi z naslovom Kolo - 5200 let bodo na izviren način povezali starodavno dediščino ter tehnološki in znanstveni razvoj s kulturo, umetnostjo in celo preseganjem meja planeta.

ZAŽIGALEC BREZ KAZNI

Opustitev ovadb proti Deanu Verzeli, ki je že dvakrat zažgal strunjanski križ, je še ena v nizu nenavadnih odločitev slovenskega sodstva. Tožilstvo v zažigu ne vidi spodbujanja verske nestrpnosti. »Prvič izraža nadvlado določene rase, drugič izraža sovraštvo proti določeni družbeni manjšini,« pa je o gorečem križu dejal ustavni pravnik Matej Avbelj. »Sodba legitimira takšna dejanja, jih sicer ne spodbuja, ampak daje neke vrste upravičenost, da se bodo lahko še dogajala,« je pojasnil. Teolog Tadej Strehovec pa je dejal: »Žažig križa za nas ne predstavlja izražanja umetniške svobode, ampak je to dejanje, ki je značilno za skrajne organizacije.«

PREDIZBOR ZA NAGRADO KRESNIK

Romani Raclette Boruta Goloba, Da me je strah? Maruše Krese, Zahod jame Petra Rezmana, Ki od daleč prihajaš v mojo bližino Marka Sosiča in Jugoslavija, moja dežela Gorana Vojnoviča so veliki finalisti za 23. kresnika, Delovo nagrado za najboljši roman leta. Nagrajenca bodo razglasili 23. junija na Rožniku.

PO SVETU

SIRSKÉ SANKCIJE

Zunanji ministri Evropske unije bodo poskušali poiskati kompromis o sankcijah proti režimu v Damasku, saj se konec meseca izteče dogovor o veljavnem kazenskem svežnju. Voditeljem največ preglastic povzročila embargo na izvoz orožja. Za odločitev je potrebno soglasje, a embargo je unijo razdelil na tri tabore. Velika Britanija in Francija ga želita delno odpraviti in tako bolje oborožiti sirske opozicijo v boju proti režimu predsednika Bašarja al Asada. Temu odločno nasprotujejo Avstrija, Češka, Švedska in Madžarska, ki želijo zgolj podaljšanje obstoječega svežnja sankcij. Največji je tabor zadržanih in previdnih z Nemčijo na čelu, ki sicer ne želijo posegati v sedanji nabor sankcij, a se zavedajo nujnosti kompromisa, zato so se pripravljene pogovarjati o spremembah veljavnega svežnja, tudi o delni odpravi embarga.

OBAMA PROTI TERORIZMU

Republikanci so kritični do strategije predsednika ZDA Baracka Obame v vojni proti terorizmu, ki jo je predstavil v govoru pretekli teden. Obama je med drugim dejal, da samo z orožjem terorizma ne bo mogoče premagati. Senator iz Južne Karoline Lindsey Graham pravi, da Obama svetu kaže svojo nemoč v času, ko bi moral pokazati odločnost. Ob tem razlaga, da se Obama zavzema za umik z bojišča v času, ko Iran ogroža Izrael in se nadaljuje državljanska vojna v Siriji.

DOGOVOR

Kosovo in Srbija sta dosegla načelen dogovor o uresničevanju aprilskega sporazuma o normalizaciji odnosov, a sledila bodo še dodatna posvetovanja. To je v sporočilu za javnost po srečanju s premierjema obeh držav, Hashimom Thacijem in Ivico Dačićem zapisala visoka zunanjepolitična predstavnica Evropske unije Catherine Ashton. Thaci je napovedal, da bosta državi podrobno dogovora dorekli na sestankih s strokovnjaki.

ZA MNOŽIČNE ZLOČINE

Mednarodno sodišče za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije je v 20 letih delovanja na zatožno klop pripeljalo tudi najvišje predstavnike držav, številni vojni zločinci so končali za zapahi. Prvo sodišče za vojne zločine, ki so ga ustanovili Združeni narodi, je ob dosežkih deležno tudi kritik, do konca mandata leta 2016 pa ga čaka še nekaj dela. Varnostni svet Združenih narodov je sodišče s sedežem v Haagu ustanovil 25. maja 1993 s soglasno sprejeto resolucijo kot odgovor na množične zločine v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem, ki sta bili še v vojni. Prvo obtožnico je izdalo novembra 1994, prvo sojenje pa se je začelo maja 1996. V 20-ih letih delovanja je na zatožno klop pripeljalo tudi najvišje predstavnike držav, številni vojni zločinci z vojn na Balkanu so končali za zapahi. Številne najpomembnejše obtožence, od hrvaškega generala Anteja Gotovine do nekdanjih političnih in vojaških voditeljev bosanskih Srbov Radovana Karadžića in Ratka Mladića, so države izročile šele zaradi pritiskov med napredovanjem na poti v Evropsko unijo. S tem je sodišče

PISALI SMO PRED 50 LETI

VERSKO-NARODNA MANIFESTACIJA

V nedeljo, 12. maja, je bilo to leto vseslovensko romanje v Lujan. Okoli Marijinega prestola je bila tega dne zbrana vsa slovenska izseljenska družina v Argentini, kajti romanja so se udeležili tudi Slovence iz oddaljenejših krajev in ne samo s področja Vel. Buenos Airesa ter mest okoli Lujana. Bil je celo zastopnik Slovencev iz daljnega juga, iz prov. Rio Negro, iz Rosaria je pa tudi letos prišla kar močna skupina tamošnjih rojakov. ...

SLOVENC V ARGENTINI OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini Janeza Bitenca in njegove žene, ge. Lojzke roj. Šonc, se je dne 11. maja t. l. rodila hčerka, ki bo pri krsti dobila ime Kristina.

Pred kratkim je na jezuitski univerzi El Salvador končal filozofske študije Vinko Rode, in tudi že nastopil službo na profesorski šoli v mestu Lincoln v provinci Buenos Aires.

PROSLAVA 8. OBLETNICE USTANOVITVE SKADA

Slovensko katoliško akademsko društvo v Argentini je 1. maja praznovalo 8. obletnico svoje ustanovitve. Pod prijaznim okriljem Slovenskega doma v San Martinu so se proslave udeležili člani društva z duhovnim svetovalcem g. p. Kukovico; na proslavo so prišli tudi predsednica Slovenske deklishe zveze gdč. Matka Debeljakova, predsednica organizacije slovenskih dijakinj gdč. Terezika Marn in bivši predsednik SFZ Franci Markež. Povabilu so se odzvali tudi predstavniki slovenskih reprezentativnih organizacij in sicer tajnik Narodnega odbora za Slovenijo Miloš Stare, predsednik društva Zedinjena Slovenija prof. Lojze Horvat, in podpredsednik Slov. kulturne akcije ter zastopnik Slov. kat. akad. starešinstva dr. Tine Debeljak.

Vse navoče je najprej pozdravil predsednika SKAD-a Vital Ašič, ki je v svojem nagovoru podal kratek pregled dela ter uspehov društva v svojem osemletnem delovanju. ...

Svobodna Slovenija, 16. maja 1963 - št. 20

končalo politiko nezakaznosti najvišjih predstavnikov držav in vojsk ter v mednarodnem pravu postavilo temelje za zdaj uveljavljeno normo reševanja konfliktov o tem, da se voditeljem sodi za množične zločine.

NAPADA PROTI VOJAKOMA

V Parizu je neznanec v soboto popoldne zabodel francoskega vojaka, ki je bil na patrolji v poslovni četrti La Defense. Okoliščine napada in identiteta napadalca še niso znane. Po besedah francoskega predsednika Francoisa Hollanda dogodka za zdaj ni mogoče povezati s sredinim umorom britanskega vojaka v Londonu. Preiskavo vodi protiteroristična skupina, napad so posnele nadzorne kamere. Policijski viri so povedali, da bo vojak preživel.

NASILJE NA ŠVEDSKEM

Predmestja švedske prestolnice Stockholm so v nedeljo že sedmo noč zapored zaznamovali neredi. Tudi tokrat so izgredniki zažigali automobile in metali kamenje na policiste, a se nasilje zmanjšuje potem, ko se je v soboto nasilje razžirilo v ostala švedska mesta.

50 LET AFRIŠKE UNIJE

Pol stoletja praznuje Afriška unija. Ob tej priložnosti so v etiopski prestolnici Adis Abeba pripravili slovesnosti, ki so se jo udeležili večina predsednikov držav in vlad črne celine ter tudi tujih voditeljev. Etiopski premier se je v svojem govoru zavzel za oblikovanje afriškega kontinenta brez revščine in sporov, kjer bodo državljani živeli z dostojnimi dohodki.

RESUMEN DE ESTA EDICION

UN MES PARA RECORDAR

Como cada año, este año también se recuerda en el mes de junio los días más oscuros del pasado reciente de Eslovenia. Hablamos del genocidio que se cometió en los meses de primavera del año 1945. Compatriotas, seducidos por el comunismo, torturaron y mataron a eslovenos inocentes bajo la ocupación extranjera, provocando la reacción de autodefensa. Ya después de terminada la segunda guerra mundial, asesinaron a más de 12 mil combatientes desarmados, además de mujeres e incluso niños. En este año de la fe, el recuerdo está ligado a un evento especial. El 13 de abril de 2013 los restos mortales del obispo de Ljubljana Gregorio Rožman, tras décadas de destierro, regresaron a tierra eslovena a la misma catedral donde el obispo advirtió a los creyentes eslovenos el error del comunismo y la violencia. Se oyó decir que se trató de una expresión de piedad; que como se derogó la condena judicial comunista hacia el Dr. Rožman, el obispo fue puesto en suelo esloveno sin sentencia. Miles de víctimas inocentes, aún hoy en fosas comunes, perdieron sus vidas sin juicio previo ni sentencia. El obispo evaluó correctamente la situación de los primeros meses de la ocupación enemiga y la revolución comunista; sus sermones y cartas son testimonios de sus advertencias. (Pág. 1)

PARA SALIR DE LA CRISIS

El parlamento esloveno aprobó la inclusión de una "regla de oro fiscal" a la Constitución. Se trata de una norma que prohíbe al Estado gastar más de lo que recauda. Por tratarse de una reforma constitucional, fue necesaria una mayoría de dos tercios. La medida, que entrará en vigor en 2015, pudo aprobarse gracias a un maduro acuerdo entre la coalición gobernante de izquierda y la oposición de centroderecha. (Pág. 1)

TEATRO

En el marco de los festejos por el 53 aniversario del centro esloveno de Carapachay, su grupo de teatro representó en dos actos la historia de Giovanni Guareschi »Don Camillo - Mondo piccolo«, en la traducción de Franc Sirk. El director y actor Jože Jan fue quien tuvo la idea de elegir (y dirigir) esta obra para deleite del público esloveno. La segunda presentación fue el 11 de mayo pasado y ahora se preparan para la gira por otros escenarios de la colectividad eslovena. (Pág. 3)

BALANCE DE LOS CURSOS ESLOVENOS

El cierre del informe sobre los cursos de idioma esloveno señala que terminaron el octavo año (último) treinta y tres alumnos, que recibieron un libro de regalo. El 8 de diciembre tomaron la primera comunión en la iglesia Marija Pomagaj veinte niños. En abril de 2012 la dibujante eslovena Lila Prap visitó a los alumnos y dibujó con ellos. En enero de 2013 se realizó el viaje a Córdoba para los alumnos de los cursos. Asistieron 42 chicos, bajo la coordinación de la Prof. Mirjam Mehle Javošek. En Eslovenia, se realizó en febrero de este año el Seminario para los docentes del idioma esloveno en el extranjero. Del mismo participaron trece maestras de nuestros cursos. (Pág.3)

CRISTINA LOZA Y SU NUEVO LIBRO

En la 39ª edición de la Feria Internacional del Libro se presentó la escritora argentino-eslovena Cristina Loza con su nuevo libro Mariposas griegas. La escritora, oriunda de Córdoba, tuvo su presentación el 26/4 pasado en la sala A. Storni. En el libro C. Loza escribe en primera persona los sentimientos al acompañar a un miembro de la familia en la lucha contra el cáncer, cómo transcurre el tiempo como una eternidad agonizante. Cómo fluctúan las emociones, como cambia el paciente y como se siente quien lo ama y lo atiende. La autora Cristina Loza llevó dos veces esta cruz con sus dos maridos, pero el libro no es una autobiografía. La autora del Oso de Carantania también editó su quinto libro Mariposas griegas en el Grupo Planeta. (Pág. 4)

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE** / Director: **Antonio Mizerit** / Propietario: **Asociación Civil Eslovenia Unida** / Presidente: **Franci Znidar** / Redacción y Administración: **RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA** Tel.: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar** in **esloveniau@gmail.com**

Za Društvo ZS: Franci Znidar / **Urednik:** Tone Mizerit
Sodelovali so še: Gregor Batagelj (dopisnik v Sloveniji), Marta Petelin, Jože Horn, Marko Kremžar, Damijan Ahlin, Alenka Prijatelj in Amalia Pérez Molek.
Mediji: STA, Radio Ognjišče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: Za Argentino, \$ 600.-; pri pošiljanju po pošti: sivi papir, \$ 820.-; beli papir \$ 930.-; Bariloche; \$ 785.-; obmejne države Argentine, 250.- US dol.; ostale države Amerike, 280.- US dol.; ostale države po svetu, 300.- US dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto, 200.- US dol. za vse države. Dolg za letnike v zaostanku se plača po ceni naročnine tekočega leta. **Svobodna Slovenija izhaja s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu RS.**
Čeke: V Argentini na ime „Asociación Civil Eslovenia Unida“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“.
Oblikovanje in tisk: **TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.** / California 2750-C1289ABJ Buenos Aires-Argentina / Tel.: (54-11) 4301-5040 / E-mail: **info@vilko.com.ar**

MALI OGLASI

TURIZEM

TURISMO BLED

EVT Leg. 12618

Dis. 2089

de Lucía Bogataj

Monseñor Marcón 3317 B, San Justo

Tel. 4441-1264/1265

GREGOR BATAGELJ, turistični vodnik v Sloveniji. Slovenski/španski jezik. Mob.: +386-(0)31-567-098. E-naslov: mgbatagelj@gmail.com

ZOBOZDRAVNIKI

Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474.

ZDRAVJE

Rožna terapija (Flores de Bach)

Dori Heller

4790-1544 in 15-5175-9191

ADVOKATI

Dobovšek - odvetniki

Somellera 5507 - C1439AAO - Capital Federal - Tel/Fax 54-11-4602-7386

E-mail: estudio@estudiodobovsek.com.ar

Dr. Marjana Poznič - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik. Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 / 15-4088-5844 - mariana.poznic@gmail.com

Dra. Ana C. Farreras de Kocar - Suscripciones - Contratos - Familia - Comercial - Laboral - Civil - Jubilaciones - Pensiones. Martes y Jueves de 15 a 18 hs. Belgrano 181 - 6º B (1704) Ramos Mejía. Tel.: 4469-2318 Cel.: 15-6447-9683

e-mail: farrerasanac_te@yahoo.com.ar

GASTRONOMIJA

Apetit od torka do vključno sobote od 19. ure naprej. Praznovanja, obletnice, srečanja. Cene ugodne, pristna domača hrana in kvalitetna postrežba. Rezervacije: 4658 4158. Avellaneda 450, Ramos Mejía, Buenos Aires.

Planika catering - Ani Rode

Slovensko in mednarodno pecivo po naročilu - Tel.: 4655-4422 ali 15-4073-3495

POSREDOVANJA

PATAGONIA Storitve

María Cristina Breznikar Rant s.p.

Vaš kontakt v Sloveniji. Osebna potovanja. Vzpostavimo stik med sorodniki. Pokojninski postopki, najemnine in več drugih storitev. E-mail: patagonia.storitve@yahoo.com

VALUTNI TEČAJ
V SLOVENIJI
28. maja 2013

1 EVRO	1,29 US dolar
1 EVRO	1,34 KAD dolar
1 EVRO	6,95 ARG peso

PORAVNAJTE
NAROČNINO!Uradne ure za stranke
v Slovenski hiši
(atención al público)

V pisarnah v Slovenski hiši (Zedinjena Slovenija, Dušnopastirska pisarna, Svobodna Slovenija) smo na razpolago rojakom:

ponedeljek, sredo in petek, od 10. do 19. ure.
Hvala za razumevanje!

Že dvaindvajset let imamo Slovenci svojo državo. Zato bomo skupaj slavili

PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI
v soboto, 29. junija 2013 v Slovenski hiši v Buenos Airesu

ob 19. uri sv. maša za vse pokojne in žive slovenske javne delavce
ob 20. uri slavnostna akademija v dvorani in prijateljska večerja

Rojaki-narodnjaki prisrčno vabljeni!

Žalni praznik spomina in pričevanja

DOMOBRANSKA PROSLAVA

Nedelja, 2. junija 2013, ob 16, uri v Slovenski hiši

- Sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj - msgr. dr. Jure Rode
poje Mešani pevski zbor San Justo; vodi prof. Andrejka Selan Vombergar

- Poklon in molitev pred spomenikom

- Spominska akademija v dvorani

Slavnostni govornik: lic. Jože Oblak

»One se poslavljajo!«

Režija: Angelca Podržaj Miklič; zamisel: Ivana Tekavec

Počastili bomo vse žrtve vojne in komunistične revolucije na Slovenskem

OBVESTILA

SOBOTA, 1. junija:
Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Praznovanje 90-letnice gdč. Angelce, ob 19.45 v Našem domu San Justo.

ZSMŽ Slovenske vasi prireja igro »Idealni So-prog« ob 20. uri.

NEDELJA, 2. junija:
Spominska proslava žrtev vojne in revolucije, ob 16. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 8. junija:
Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

NEDELJA, 9. junija:
Procesija sv. Rešnjega Telesa v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji, ob 15.30 uri procesija nato sv. maša.

PETEK, 14. junija:
V živ spomin - recital Luka Debevec Mayer v sodelovanju z glasbenimi prijatelji, ob 20. uri v cerkvi Marije Pomagaj.

SOBOTA, 15. junija:
Redni pouk na srednješolskem tečaju RMB, ob 15. uri v Slovenski hiši.

Poslovilni večer Rasti XLI v Slovenski hiši

NEDELJA, 16. junija:
Očetovski dan

ČETRTEK: 27. junija
ZSMŽ San Martin vabi na mesečni spominski sestanek v Domu ob 16. uri. (Zaradi državnega praznika 20. 6. en teden kasneje) Vsi prisrčno vabljeni!

SOBOTA, 29. junija:
Praznik slovenske državnosti

OSEBNE NOVICE

Duhovniška posvetitev
V baziliki sv. Evgenija v Rimu je v soboto, 4. maja bil posvečen Andrej Rant. Poleg njega je msgr. Javier Echevarría, prelat Opus Deia, posvetil še trideset novih duhovnikov.

Andrej je imel v Sloveniji ponovitev nove maše v rojstnih župnih cerkvah svojih staršev: v Ribnici v nedeljo, 26. maja, in v Kranju v ponedeljek, 27. maja.

Bog blagoslovi njegovo pot in delo!

Poroka
V soboto, 11. maja, sta se poročila v cerkvi Nuestra Señora del Pilar v Recoletu Nikolaj Martin Radoš in Nancy Lugo. Za pričici sta bila José María Coria in Marija Carmen Pugelj. Poročal je Rómulo Puiggari. **Novoporočencema želimo obilo sreče!**

Nova diplomantka
V mestu Posadas, Misiones, je 17. aprila 2013 na Državni Univerzi Misiones, dokončala študije Nadia Romina Žgajnar in postala »licenciada en Genética«. **Čestitamo in ji želimo obilo uspehov!**

Smrt
V Capitalu je umrl Lojze Brek (88) in v Palomarcu Albina Tomažič roj. Žitko (83).
Naj počivata v miru!

SLOVENCİ IN ŠPORT

VIOLE SPET PRVE

S tekmami 36. kroga se je končala nogometna sezona v Prvi ligi Telekom Slovenije. Naslov prvaka si je že nekaj krogov pred koncem znova priigral Maribor, za katerega je to že enajsta zvezdica in tretja zapored. Maribor, ki bo tako Slovenijo zastopal v kvalifikacijah za ligo prvakov, je sezono končal s 24 zmagami ter po šestimi porazi in neodločenimi izidi.

Naslov podprvaka je osvojila Olimpija, ki bo tako kot tretjeuvrščene Domžale igrala v evropski ligi.

Iz lige je izpadel Aluminij, v kvalifikacijah za prvo ligo pa se bo predzadnja Mura 05 merila z Roltekom Dobom. Nov član prve lige bo prvak 2. SNL Zavrč.

Za najboljšega igralca prve slovenske nogometne lige v sezoni 2012/2013 je na podlagi glasovanja nogometašev (pripravil ga je Sindikat profesionalnih igralcev nogometa Slovenije-Spina) bil izbran vezist Maribora Agim Ibrahimović. Zbral je 60 glasov, Olimpijina nogometaša Nikola Nikezić in Nik Omladič pa sta na drugem in tretjem mestu izbora dobila 19 oziroma 15 glasov.

V izboru za najboljšega mladega nogometaša do 23 let pa je največ glasov dobil Boban Jović (NK Olimpija).

ROLAND GARROS ZA MOŠKE

Prvič po mnogih letih ima Slovenija svoje predstavnike le v glavnem delu moškega turnirja. To so: Grega Žemlja, Blaž Kavčič in Aljaž Bedene. Polona Hercog in Tadeja Majerič sta namreč izpadli v kvalifikacijah, Katarina Srebotnik pa bo nastopila le v konkurenci dvojic.

USPEHI PLAGALNEGA PODMLADKA

Mladi val slovenske plavalne reprezentance je presenetil z dosežki na mitingu v Banji Luki. Izstopala je najmlajša slovenska olimpijka iz odprave London 2012, Nastja Govejšek, ki je na 50 delfin kar dvakrat (najprej v predtekmovalju, potem v finalu) izboljšala slovenski mladinski rekord, Anže Tavčar pa je 100 prosto prvič v karieri preplaval v manj kot 50 sekundah, kar je med slovenskimi plavalci pred njim uspelo le Petru Mankoču in Jerneju Godcu.

Govejškova je na večni slovenski lestvici je z drugega mesta zdaj zrinila Saro Isakovič in pred njo je le še Urška Potočnik, ki je slovenske rekorde podirala še z dekliskim priimkom Slapšak.

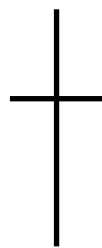
Dan lipicanca

Mineva 433 let, odkar je habsburški nadvojvoda Karel II. od tržaškega škofa Coreta kupil posestvo Lipica skupaj s kobilarno kraških konj.

Zato velja 19. maj za datum ustanovitve Kobilarne Lipica in začetka reje lipicanske pasme konj. V Lipici vsako leto v spomin na ta dogodek pripravljajo Dan lipicanca.

Prireditvev je odprlo tekmovanje v vožnji vpreg za nagrado Združenja rejcev lipicanca Slovenije. Tekmovanje se je začelo z dresurno vožnjo in nadaljevalo s preizkušnjo v spretnostni vožnji, ki od voznikov in konj zahteva hitro odzivnost, veliko natančnosti in zbranost. Lipicanec je namreč v športni vožnji vpreg zelo uspešen in konkurenčen, so v Kobilarna Lipica zapisali v sporočilu za javnost.

»Pri Bogu sta moje rešenje in moja slava,
moja močna skala, moje zavetje je v Bogu«
(Psalm 62, 8)

Z globoko žalostjo sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je 3. maja 2013, po dolgi bolezni, umrla naša predraga hčerka, sestra, teta, botra

Andreja Skvarča

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo pazili, obiskovali, molili in na katerikoli način bili, njej in nam, ob strani v zadnjih trenutkih.

Posebna zahvala tudi g. Pablo Caruso za podelitev sv. maziljenja, g. Franciju Cukjatiju in prelatu dr. Juretu Rodetu za pogrebno mašo in molitve ob krsti.

Žalujoci:
mati, Ana Novak;
oče, Marjan Skvarča;
sestre Kristina, Magda in Marcela z družinami
in ostali sorodniki.

Argentina, Slovenija, ZDA.